

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Proiectul de revizuire a Codului de procedură civilă, ordonanțele președențiale, art. 66 bis, de I. N. Cesărescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

Curtea din Caen, secțiuni unite : D-nul Lemarchand contra Doamnei Lemarchand și Grauche, cu o adnotație de d. D. Alexandrescu.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Înalta Curte de Casație, s. II : Crima din Foișor, cu o adnotație de Cesar.

Proiectul de revizuire a Codului*)

DE

PROCEDURĂ CIVILĂ

Ordonanțele Președențiale

Art. 66 bis.

Mai întâi câte-va observațiuni generale.

Dreptul de a statua prin ordonanțe președențiale, aparține numai Președintelui Tribunalului Civil, sau și Președintelui Tribunalului Comercial?

Art. 66 bis nu ne spune; el se mărginește a zice numai că *Președintele Tribunalului său înlocuitorul său, va putea să hotărască în casuri grabnice.*

Modul de redacțiune al acestui articol poate da loc la două interpretări : una generală și alta mai restrânsă.

Prima interpretare este aceea care coprinde și pe Președintele Tribunalului de Comerț. Ea rezultă din însăși redacțiunea generală a articolului și are în favoarea sa, principiul că legea civilă constituie dreptul comun, iar legea comercială excepțiunea, și că acolo unde legea comercială nu dispune, se aplică legea și procedura civilă. (Art. 1, 889 și 935 C. com.).

A doua interpretare ar fi aceea care exclude pe Președintele Tribunalului de Comerț și care ar rezulta din economia legii. S'ar putea susține până la oare-care punct, că legea de procedură civilă, nereferindu-se de cât la materiile de drept

civil, la procedura de urmat înaintea Tribunalului civil; atunci când legiuitorul vorbește în mod general de Președintele Tribunalului, nu are în vedere de cât tribunalul civil.

La care din aceste două interpretări se referă Proiectul? Nu știm. Bănuim însă că este interpretarea generală pe care a avut-o în vedere; căci nu înțelegem pentru ce s'ar exclude Președintele Tribunalului de Comerț, mai cu seamă că la noi, cu diferență de ceea-ce există în Franța, Tribunalul Comercial este o excepțiune a Tribunalului civil.

O a doua observațiune, tot de ordine generală este următoarea :

Care este natura ordonanțelor Președențiale? Sunt ele niște adevărate hotărâri judecătorești?

Se sustine într'o părere, cum că ordonanțele Președențiale sunt simple măsuri provisorii și conservatoare. Provisorii, pentru că nu rezolvă nimic; conservatoare, pentru că nu fac de cât să conserve un drept⁽¹⁾.

Noi credem din contra, că ordonanțele Președențiale, se pot asemăna, unei hotărâri judecătorești, și tragem această soluțiune din caracterul executoriu pe care legea 'l dă acestor ordonanțe.

În adevăr, dacă puterea ordonanțelor Președențiale, s'ar mărgini numai în constatarea pur și simplă a unui drept, atunci, nimic de zis; ele ar fi niște măsuri provisorii, luate pentru conservarea unor drepturi; dar din momentul în care se dă acestor ordonanțe un rol activ, adică puterea unui titlu executoriu, numai poate fi vorba de simplă conservare și constatare de drepturi, ci este o cestiune care se pune în joc și pe care ordonanța o rezolvă; sunt dificultățile ce se prezintă cu ocaziunea aducerii la îndeplinire a unui titlu executoriu, pe care ordonanța 'l tranșază. Alt-fel este inexplicabilă forța executorie a acestor ordonanțe. Și această soluțiune, ni se pare cu atât mai exactă, cu cât nu în art. 66 bis

*) A se vedea «Curierul Judiciar» No. 1.

⁽¹⁾ Vezi Dr. No. 77 Noembre 28 din 1899. Articolul D-lui B. M. Missir.

trebuie să vedem materia relativă la actele constatatoare de drepturi. Un alt articol din Proiect se ocupă cu această materie. Art. 66 al. 4 care conține una dintre cele mai fericite inovațiuni și care dispune că :

«Orî-cine are interes să constate declarația unui martor, părerea unui expert, o stare de lucruri a unor bunuri mișcătoare sau nemișcătoare, a obține recunoașterea unui act scris, sau unei obligații, validitatea sau nevaliditatea unui titlu, va putea cere judecătorului competent, potrivit art. 58 și următorii din acest cod, chemarea de urgență înaintea sa a părților interesate pentru stabilirea cererii sale».

Iar ultimul aliniat de sub art. 66 ni se pare hotărîtor când zice :

„Asemenea constatări vor sluji ca acte probatorii, potrivit deosebitelor rîndueli ale legii“.

Or, dacă tot despre ordonanțele Prezidențiale ar trata și al. 4 și 5 de sub art. 66 atunci aceste două articole s'ar exclude unul pe altul, unul din ele ar fi inutil.

Ceia-ce tratează însă art. 66 bis al. 2 și următorii, este cu totul alt-ceva. Este cea ce numesc francesii *les référés*. Or, constant este că ordonanța de *référé* nu este o simplă măsură de conservare sau de constatare de drepturi, atunci când printr'însa se ordonă expulsarea unui locatar, sau suspendarea unor lucrări. (2)

Prin urmare, ordonanțele Prezidențiale se pot foarte bine asemăna unor hotărîri judecătorești (3).

Așa fiind, se naște o a treia întrebare : Președintele, prin ordonanța sa, poate acorda cheltueli de judecată ? Presupunînd că reclamantul a căzut în pretențiunea sa, defendorul, poate cere cheltueli de judecată și Președintele le poate acorda ? Credem că nu. Dacă asemănăm aceste ordonanțe cu hotărîrile judecătorești, este din cauza caracterului lor executoriu, însă nu le putem recunoaște toate atributele unei hotărîri judecătorești. O hotărîre judecătorească, chiar când este dată cu execuția provisorie — hotărîre care se aseamănă mai mult cu ordonanțele — decide asupra fondului, pe când ordonanța Prezidențială, trebuie din contră să nu prejudice fondul. Or, cheltueile de judecată, fiind daunele cauzate cu ocazia și pentru litigiul asupra principalului, nu credem că se pot acorda cheltueli de judecată în afară de principal (4).

(2) Sirey *Codes Annotés Proc. civ.* No. 58.

(3) Chauveau Q. 2771 Rodière T 2, p. 390 ; Moreau *Proc.* No. 401 ; Dalloz *Référés*, n. 59.

(4) Vezi cu toate astea : Dall. *Référés* No. 224 ; Moreau *Proc.* No. 404 ; Sorel sur Boucher d'Argis. *Dict. de la taxe* p. 490, nota a. — Bourges 9 Nov. 1870 (S. 71. 2. 47).

O altă cestiune iarăși de ordine generală ar fi aceea de a se ști, dacă femeia măritată, are nevoie de autorizarea bărbatului, pentru a căpăta o ordonanță Prezidențială (5).

Tot de aceeași ordine este și cestiunea dacă Ministerul Public, trebuie să ia concluziuni când sunt minori în cauză (6).

O dată făcute aceste observațiuni de principiu, trecem la partea care ne preocupă mai mult în acest articol.

«Președintele tribunalului, sau înlocuitorul său, va putea asemenea să hotărască..... în *casuri grabnice*, zice al. 2 de sub art. 66 bis».

Ce se înțelege prin *casuri grabnice* ? De sigur proiectul, vrea să zică : *Casuri urgente*, adică acele cari vin de la latinescul *urgere*, presant, care nu suferă întârziere. Expunerea de motive o spune chiar zicînd la pagina 5-a : În interesul unei bune distribuirii a justiției, care nu trebuie împedicată, în *casurile urgente*. Dar atunci se naște întrebarea : cine este apreciatorul și care e limita acestor *casuri urgente* ?

(Va urma)

I. N. Cesărescu

Doctor în drept din Paris, Avocat

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CURTEA DIN CAEN (Secțiuni-unite)

Audiența de la 20 Iunie 1899

Președenția D-lui DOUARCHE, Prim-Președinte

D-l Lemarchand contra Doamnei Lemarchand și Grauche

Acțiune în tăgăduire de paternitate (*désaveu*). — Moartea copilului tăgăduit (*désavoué*) în cursul instanței nu împiedică acțiunea părintelui. Art. 313, 314 C. civ. fr. (287, 288 C. civ. rom.).

Acțiunea în tăgăduire de paternitate, care aparține bărbatului, avînd de scop principal și direct ocrotirea unui interes de familie, independent de consecințele ce exercițiul acestei acțiuni poate să aibă în privința patrimoniului, acest interes moral nu se stînge prin moartea copilului intervenită în cursul instanței, ci subsistă mai cu samă în cazul în care actul de naștere a copilului tăgăduit atribue paternitatea părintelui reclamant.

Decis ast-fel în urma trimeteriei ordonate de Curtea de Casațiune, care casase o decisiune pronunțată în sens contrar de Curtea din Rouen (1).

Curtea,

Vedînd că copilul a cărui paternitate se tăgăduiește de L..... este născut la 5 Martie 1893, în cursul instanței de separațiune de trup pendentă între el și soția

(5) Vezi în sens afirm. Dutruc. *Form. de Huis*, p. 725 Rousseau et Laisney *Référé* No. 8.

(6) În sens afirmativ. Demiau. *Proc.* p. 389. Contra : Carré et Chauveau Q. 2769. Rodière T. 2, p. 390.

(1) Vezi *Pand. Périod.* 1897. 1, p. 386, 387.

lui; că președ. tribun. civ. din Bernay indicase prin ordonanța sa din 1887, femeii L. . . . un domiciliu separat; că trecând mai mult de 300 zile între această ordonanță și nașterea copilului, există o presumpțiune de nepaternitate în favoarea bărbatului, atunci mai cu samă când d-na L. . . . și tutorul *ad hoc* al copilului tăgăduit n'au cerut să stabilească că o apropiere a avut loc între soți;

Considerând că pe nedrept D-na L. . . și tutorul *ad hoc* susțin că copilul a cărui paternitate se tăgăduiește, fiind sèvresit din viață la 10 Iunie 1893, după introducerea acțiunii bărbatului, acest deces ar stinge acțiunea, reclamantul ne mai având nici un interes a o susține; că deși, cu adevărat, L. . . . nu justifică nici un interes bănesc născut și actual, totuși el are necontestat un interes moral de a face să se declare de justiție că el nu este tatăl copilului femeii sale și că acest copil n'a făcut nici o dată parte din familia sa; Că acest interes moral subsistă chiar în urma morții copilului survenită în cursul instanței; Că el subsistă mai cu samă în cazul când, ca în specie, actul de naștere a copilului tăgăduit atribue paternitatea soțului reclamant; Considerând, pe de altă parte, că nici un text de lege nu pronunță stângerea acțiunii din cauza morții copilului tăgăduit și că nu se poate suplini tăcerea legii, mai cu samă pentru a se întinde cauzele de decădere, etc.

Pentru aceste motive, confirmă decizia apelată, etc.

(Din *Pand. Périod.* 1899, partea II, p. 304).

Adnotațiune.—Bărbatul este presupus tatăl copilului zămislit în timpul căsătoriei, însă, cu toate acestea, el poate, în unele cazuri, să dărâme această presumpțiune de paternitate, dovedind că n'a putut să fie tatăl copilului, în care caz copilul este natural și nu se poate folosi de presumpțiunea înscrisă în art. 286, cu toate că ar fi zămislit și născut în timpul căsătoriei.

Această acțiune, prin care bărbatul tinde a rădica unui copil calitatea sa de copil legiuit, se numește acțiune în nerecunoaștere sau în tăgăduire de paternitate (*désaveu*).

Presumpțiunea de paternitate se întemeiază pe faptul locuirei în comun în momentul zămislirii. Prin urmare, dacă bărbatul va putea să dovedească că i a fost materialmente cu neputință să aibă raporturi cu mama copilului în tot timpul în care a putut să se producă zămislirea, va rămâne probat că copilul este fructul adulterului și, prin urmare, natural.

Trei împrejurări pot să facă pe bărbat să dovedească imposibilitatea absolută în care el a fost de a fi tatăl copilului: 1° Depărtarea; 2° Neputința accidentală; 3° Adulterul femeii unit cu ascunderea nașterii și imposibilitatea morală de a locui împreună.

Depărtarea trebuie să fie ast-fel în cât orîce întrunire a soților să fi fost absolut și materialmente cu neputință în timpul în care zămislirea a putut să aibă loc.

Pentru ca bărbatul să poată deci, cu succes, tăgădui paternitatea unui copil, nu este de ajuns ca el să dovedească că, în tot timpul legal al

zămislirii, a locuit, bună-oară, în New-York, iar femeia în București, căci în timp de 121 de zile, întrunirea lor a fost cu puțință, ci trebuie să dovedească că zămislirea copilului n'a fost cu puțință a fi de dînsul, după cum se exprimă art. 211 din Codul Calimach (158 Cod austriac), adică că, în tot timpul legal al zămislirii, bărbatul n'a părăsit New-Yorkul, nici femeia București.

Cestiunea de a se ști dacă întrunirea soților a fost sau nu cu puțință, dacă depărtarea a fost sau nu destul de mare, sunt cestiuni de fapt care se apreciază în mod suveran de judecătorii fondului. Dubiul se va interpreta tot-deauna în favoarea copilului: *In dubio praevaleat ergo favor partus*. Nu numai depărtarea sau absența poate să servească de temei la o acțiune în tăgăduire de paternitate, ci și imposibilitatea fizică, absolută și materială de întrunire, un moment cât de scurt, în timpul zămislirii. Prin urmare, dacă bărbatul, în acest timp, a fost deținut în închisoare sau într'un ospiciu de alienați, și dacă el dovedește că i a fost absolut cu neputință de a comunica cu soția sa, el va putea tăgădui paternitatea, întemeindu-se pe art. 286, după cum a declarat-o formal tribunalul Duveyrier⁽¹⁾. Cestiunea este, cu toate aceste, controversată, și după unii, deținerea bărbatului în temniță sau aiurea n'ar constitui un caz de imposibilitate fizică, pentru că păzitorii au putut să fie corupți⁽²⁾. *Sed quis custodiet custodes*, dice Juvenal în satira de *mulieribus*; Cine va păzi pe păzitori?

A doua împrejurare care permite bărbatului de a tăgădui paternitatea copilului său, este, după art. 286 C. C., imposibilitatea fizică de a fi putut să aibă raporturi cu soția sa din cauza unui accident.

Prin *accident*, legiuitorul înțelege neputința accidentală, prin opoziție la cea organică, sau din naștere, pe care legiuitorul nostru impropriu o numește *trupească* în art. 287. Prin urmare, trebuie să înțelegem prin *accident*, orîce rănire, orîce schilodire externă, provenită din o operație, din cădere, sau în fine, din orîce întâmplare care ar face ca bărbatul să nu mai fie apt la procreațiune. Prin acest cuvînt n'ar trebui însă să înțelegem neputința întâmplătoare, care ar proveni din o boală internă, căci o ast-fel de boală,

(¹) Cpr. C. Lyon. D. P. 95. 1. 535. Demolombe, V, 30. Moulon, I, 872. Thiry, I, 403. Laurent, III, 366. Demante, II, 39, bis I. «Copilul nu este legitim, dice art. 1591 din noul Cod german, de câte ori, după împrejurări, este evident cu neputință ca femeia să l fi conceput din opera bărbatului». «*Das Kind ist nicht ehelich, wenn es den Umständen nach offenbar unmöglich ist, dass die Frau das Kind von dem Manne empfangen hat*».

(²) Vezi în acest din urmă sens, Toullier-Duvergier, I, 809. Ducaurroy, *Comment. th. et pratique du C. C.*, I, 431, etc.

orî cât de lungă și de gravă ar fi, n'ar dovedi cu siguranță imposibilitatea absolută, într'un moment dat, de a fi apt la procreațiune⁽³⁾.

Neputința accidentală trebuie să fie posterioară căsătoriei, căci dacă ea este anterioară, bărbatul care a cunoscut starea în care se afla, este în culpă, și nu trebuie ca el să poată invoca propria sa greșală, pentru ca apoi ea să cadă asupra femeii și copiilor săi⁽⁴⁾.

Dar dacă neputința cea întâmplătoare poate să fie o cauză de tăgăduire a paternității, atunci când ea este posterioară căsătoriei, neputința cea *trupească* sau *firească*, după cum se exprimă textul francez, adică acea organică, care rezultă din slăbăciunea naturală a organelor genitale, nu poate nici într'un caz să servească de temei unei asemenea acțiuni, după cum nu poate să deie loc nici la anularea căsătoriei, pentru că asemenea neputință, pe lângă că ar fi foarte greu de constatat, apoi ar da loc și la nenumărate scandaluri⁽⁵⁾.

De asemenea, bărbatul nu poate tăgădui paternitatea copilului său pentru simplul cuvânt de adulteriu al femeii, orî cât de constatat ar fi, pentru că călcarea credinței conjugale din partea femeii nu exclude raporturile ce ea a putut să aibă cu bărbatul său⁽⁶⁾. Nici precurvia mamei, nici mărturisirea ei că nașterea copilului nu e legiuită, dice art. 212 din Codul Calimach (158, *in fine*, C. austriac)⁽⁷⁾, nu sunt îndestule dovezi spre a rădica copilului driturile legiuite nașteri.

Adulteriuul femeii singur, fără alte împrejurări, nu este deci de ajuns pentru a dărâma presupunerea *pater is est...* Pe lângă constatarea adulteriuului, legea mai prescrie încă două condițiuni: tănuirea nașterii din partea mamei, ear nu numai a însărcinării sale⁽⁸⁾, și imposibilitatea din

partea bărbatului, nu fizică de astă dată, *ci morală*, de a fi avut raporturi cu soția sa, în momentul legal al zămislirii.

Această imposibilitate morală ar putea să resulte din împrejurarea că zămislirea copilului a avut loc în cursul procedurii de divorț, atunci când femeia ar fi părăsit domiciliul bărbatului, și în fine, din orî-ce împrejurări de natură a convinge pe judecători că bărbatul n'a putut să fie tatăl copilului.

Așa dar, pentru ca bărbatul să poată tăgădui paternitatea copilului său pentru adulteriu, trei împrejurări sunt neapărate: 1° adulterul femeii, care trebuie să corespundă cu momentul zămislirii⁽⁹⁾; 2° ascunderea nașterii, care, cele mai multe orî, va resulta din înscrierea copilului în actele stărei civile, cu știrea mamei, sub numele de tată necunoscut; și 3° imposibilitatea morală de întrunire. Aceste fapte se vor dovedi prin orî-ce soiū de probe, conform dreptului comun, și în una și aceeași instanță, constatându-se prin una și aceeași hotărîre, după cum prescrie formal Codul italian, *anche nel giudizio stesso in cui propone il suo richiamo* (art. 165).

Sunt decisiuni și autori cari susțin că ascunderea nașterii și faptele care constituiesc imposibilitatea morală ar fi singurele împrejurări cari ar urma a fi dovedite, adulteriuul resultând implicit din faptele care tind a dovedi că bărbatul nu este tatăl copilului⁽¹⁰⁾.

Acest sistem violează însă art. 287, căci legea presupune dovada adulteriuului, care trebuie să se facă în aceeași instanță, însă în mod direct, prin orî-ce soiū de probe, independent de faptele cari justifică că bărbatul nu este tatăl copilului⁽¹¹⁾.

Și aici este locul de a observa o inadvertență a legiuitorului nostru. În adevăr, art. 287, după ce declară că bărbatul nu va putea să tăgăduiască paternitatea copilului său nici chiar pentru cauză de adulteriu, afară numai când nașterea i se va fi tăgăduit, adaogă, în partea sa finală, că: *Nerecunoașterea nu va putea fi primită, când a existat în fapt întrunirea între soți*.

Aceste cuvinte nu pot avea nici un sens în legea noastră, căci ele se referă la paragraful re-

(3) Baudry, I, 822. Thiry, I, 403. Laurent, III, 368. Aubry et Rau, VI, § 545, p. 43, nota 48, *in fine*.—Contră. Arntz, I, 507. Demolombe, V, 32. Demante, II, 39 bis III, etc.

(4) Laurent, III, 369. Marcadé, II, 6, *in fine*. Baudry, I, 824. Arntz, I, 507. Valette, *Explic. sommaire du L. 1 du C. Napoléon*, p. 170.—Contră. Valette, *Cod. civ.*, p. 386, care revine asupra primei sale opinii. Mourlon, I, 874, nota 2. Thiry, I, 403. Demolombe, V, 35, care de asemenea revine asupra primei sale opinii.

(5) În Codul italian, bărbatul poate să tăgăduiască paternitatea copilului pentru cuvântul de neputință manifestă, asemenea neputință anterioară căsătoriei, putend fi și o cauză de anulare a căsătoriei când e permanentă, *manifesta e perpetua* (art. 107 și 114).

(6) «*Nam non utique crimen adulterii quod mulieri obicitur, infanti praejudicat: cum possit et illa adultera esse, et impubes defunctum patrem habuisse*». L. 11 § 9, Dig., *Ad legem Juliam de adulteriis*, 48, 5.

(7) Textul corespundător austriac este identic: «*Weder ein von der Mutter begangener Ehebruch, noch ihre Behauptung, dass ihr Kind unehelich sei, können für sich allein demselben die Rechte der ehelichen Geburt entziehen*». (art. 158, *in fine* C. austriac).

(8) Baudry, I, 826. Laurent, III, 372. Marcadé, II, 11. Cpr. și Trib. Ilfov, *Dreptul* No. 34 din 1887.—Contră. Cas. fr. D. P. 92, 1. 477. Aubry et Rau, VI, § 545, p. 44.—In orî-ce caz,

ascunderea nașterii nu poate să resulte din singura tăcere păstrată de femeie, cu toate că Curtea de casație din Franța pare a fi decis contrariul (D. P. 92. 1. 567).

(9) Baudry, II, 826. Laurent, III, 371. Demolombe, V, 47. Demante, II, 39 bis V. C. Aix. D. P. 59. 2. 85. Cas. fr. D. P. 71. 1. 174.

(10) Ducaurroy, *op. cit.*, I, 433. Demante, II, 39 bis IV, Valette, *Cod. civ.*, I, p. 387. Vezi și Demolombe (V, 46), care, după cum observă Marcadé (II, 10, nota 1), se contradice singur, admitend ambele sisteme.

(11) Baudry, II, 827. Marcadé, II, 10. Arntz, I, 510. Laurent, III, 375. Aubry et Rau, VI, § 545, p. 44, text și nota 56. Vezi asupra acestei controverse, Thiry, I, 405.

lativ la separarea de trup, care s'a adaos în Franca prin legea din 6 Decembrie 1850.

Bărbatul, la caz de separație de trup, poate după această lege, să restorne presumpțiunea de paternitate, dovedind că copilul s'a născut 300 de zile după ce femeia a fost autorizată a părăsi domiciliul conjugal, sau înainte de 180 zile de la respingerea cererii în separare, ori de la împăcare. În ambele cazuri însă, acțiunea bărbatului va fi respinsă, dacă adversarii lui vor dovedi că *a urmat de fapt întrunire între soți*, bine înțeles, în momentul când zămisirea a putut să aibă loc. Legiuitorul nostru neluând sama că aceste cuvinte, care se ved la finele textului corespunzător francez, se referă la separarea de trup, le a tradus din inadvertență.

Art. 287, pe lângă această greșală de redacție, mai cuprinde încă și o lacună regretabilă. În adevăr, eată doi soți care se despart; femeia a părăsit domiciliul conjugal, și relațiunile dintre soți au încetat cu desevărșire. Nu mai există viață comună, și cu toate acestea, soții sunt presupuși a trăi tot împreună. Despărțenia poate să fie mai mulți ani, și femeia, în acest timp, poate să nască mai mulți copii, cari toți vor fi presupuși ai bărbatului (?...). Mai mult încă, femeia, dacă e lipsită de rușine, poate făliș să trăiască în adulteriu și să tărăe în noroiu numele bărbatului său. Este de ajuns ca ea să nu ascundă nașterea, adăogând chiar că însărcinarea ei este rodul desordinei și a imoralității sale, pentru ca copilul să fie al bărbatului și pentru ca paternitatea să nu i poată fi tăgăduită de cât pentru imposibilitatea fizică, care ar resulta din neputința accidentală sau din depărtare (art. 286), adecă pentru niște împrejurări cari mai nici odată nu vor avea ființă în practică. Asemenea scandaluri s'au vedut și ar trebui să înceteze cu o oară mai înainte.

Este deci timp ca legiuitorul să intervieve și, prin o lege, ca acea votată în Franca, la 1850, după propunerea profesorului Demante, să pue în principiu că separația soților în procesul de despărțenie, constituie o presumpțiune că soții nu s'au împreunat, rămânând ca adversarii bărbatului să stabilească existența întrunirii de fapt, când atunci, acțiunea bărbatului va cădea de la sine⁽¹²⁾.

Acțiunea în tăgăduire de paternitate se poate exercita numai de persoanele determinate de lege, și anume de bărbat (art. 290)⁽¹³⁾, ear după moartea

lui, de moștenitorii săi, când bărbatul s'a seversit din viață în termenul util de a o porni (art. 291).

Această acțiune constituind mai mult un drept moral și fiind personală bărbatului, nu poate fi exercitată de creditorii săi (art. 974), nici de epitropul bărbatului interzis, nici de mama copilului, etc.

Dacă copilul este major, acțiunea se va îndrepta contra lui, el fiind capabil de a se apăra singur. Nu este nevoie, în această privință, ca legea s'o spue expres, după cum o spune Codul italian în art. 168⁽¹⁴⁾.

În caz când copilul este major, însă interzis, sau mai ales minor, ceea ce se va întâmpla cele mai multe ori, Codul francez prevede rânduirea unui epitrop *ad hoc* (art. 318), ear Codul italian, delegarea din partea tribunalului a unui curator, ca și Codul austriac⁽¹⁵⁾ *un curatore deputato dal tribunale* (art. 168)⁽¹⁶⁾.

Textul nostru nu prevede nimic în această privință, și în tot titlul epitropiei nu se vorbește nicăeri despre numirea unui epitrop special. Singur art. 389 vorbește despre rânduirea unui epitrop provisor pentru cazul depărtării vechiului epitrop din epitropie⁽¹⁷⁾. Trebuie oare să conchidem de aci, după cum se susține de unii⁽¹⁸⁾, că legiuitorul nostru, prin eliminarea art. 318 din Codul francez, a înțeles a constitui pe mamă apărătorul copilului și că, în sistemul legislației noastre, acțiunea în tăgăduire de paternitate cată a se introduce contra mamei, ear nu contra unui epitrop special? Nu cred ca aceasta să fi fost scopul legiuitorului, când a eliminat art. 318 din Codul francez. În adevăr, după acest text, atât bărbatul cât și moștenitorii lui pot prelungi cu o lună termenul prescris de lege pentru exercitarea acțiunii, prin comunicarea unui act extra-judiciar copilului. Legiuitorul nostru voinde a elimina această dispozițiune, care se vede eliminată și în Codul italian, a șters cu desevăr-

și este personală lui; însă ar fi mult mai bine ca textul s'o spue formal, după cum o spune art. 211 din Codul Calimach (158 C. austriac). Vezi și art. 286 din Ante-proiectul de revizuire a lui Laurent.

⁽¹⁴⁾ «L'azione diretta ad impugnare la paternità sarà proposta contro il figlio, se è maggiore d'età».

⁽¹⁵⁾ Partea art. 158 din Codul austriac care vorbește de rânduirea unui curator pentru a apăra legitimitatea nașterii, n'a fost reproducă în Codul Calimach.

⁽¹⁶⁾ Atât în Codul francez cât și în cel italian (art. 168) mama trebuie tot-deauna să fie pusă în cauză, ceea ce la noi nu se cere: *Nel giudizio sarà pure in tutti i casi chiamata la madre*.

⁽¹⁷⁾ Legea noastră mai vorbește încă de epitrop *ad hoc* în art. 141, în privința căsătoriei copilului natural.

⁽¹⁸⁾ Vezi observația anonimă, publicată în *Dreptul* No. 61 din 1884. Tot în acest sens s'a pronunțat și tribunalul Ilfov. Vezi *Dreptul* No. 34 din 1887.

⁽¹²⁾ La Romani, bărbatul era admis a propune ori-ce fapte de natură a justifica că el nu este tatăl copilului, atunci când femeia despărțită nu i făcea cunoscut că este îngreunată, sau când respingea păzitorii trimiși din partea fostului său bărbat (L. I, § 6 și 13, Dig., 25, 3, *De agnoscendis et alendis liberis*).

⁽¹³⁾ Resultă implicit din lege că acțiunea în nerecunoaștere sau tăgăduire de paternitate nu aparține de cât bărbatului

șire și din nebagare de seamă art. 318 din Codul francez, în care tocmai la fine se vorbește de rânduirea epitropului cu care trebuie să se judece contestatorul, dar n'a avut de scop desființarea acestui epitrop, fără de care interesele copilului ar putea fi compromise.

«Legiuitorul nostru a creșut, dice confratele nostru de la *Dreptul*, în notița sus citată, că nici o altă persoană afară de mamă nu va putea să apere cu tărie pe copilul a cărui paternitate se tăgăduiește de tatăl său; pe lângă iubirea maternă, interese materiale prea mari o leagă de soarta acestui copil, pentru a se putea presupune un minut măcar că ea nu are să useze de toate mijloacele ca să salveze onoarea ei și a familiei din care face parte, onoare compromisă prin o asemenea acțiune».

La aceasta răspund că mama singură nici o dată nu poate să fie însărcinată cu apărarea copilului, mai cu seamă când paternitatea se tăgăduiește de bărbat, ear nu de moștenitorii săi, căci înriurirea ce știut este că bărbatul are în totdeauna asupra soției sale, ar putea să facă ca apărarea femeii să nu fie liberă și complectă, ear, pe de altă parte, femeia vinovată ar putea să mărturisească și să recunoască însăși greșala și adulterul ei, în scop de a dobândi ertarea soțului său, jertfînd ast-fel ea însăși drepturile și interesele copilului⁽¹⁹⁾.

Nu era cu putință ca legiuitorul să fi înțeles a pune în sarcina femeii o apărare atât de grea, cu atât mai mult că femeia fiind incapabilă de a sta singură în judecată pentru sine, nu se poate înțelege cum de o dată i s'ar fi conferit capacitatea de a sta în judecată pentru altul, și aceasta tacitamente, fără nici un text expres de lege.

În legislația noastră, ca și în cea franceză, trebuie să recurgem deci, în asemenea caz, la rânduirea unui epitrop special. Și într'adevăr, dacă este vorba de un copil minor, avem art. 747 din Codul civil, care dispune rânduirea unui epitrop special, în caz când sunt mai mulți minori cu interese contrarii la o împărțală și care se va aplica și la ipoteza noastră prin analogie, de oarece aceleași rațiuni prescriu rânduirea unui epitrop *ad hoc* nu numai atunci când mai mulți minori au oare care interese contrarii între dînsii, dar chiar când asemenea interese există între copil și epitropul său părintele său; ear dacă este vorba de un major interzis, tot acest text va fi aplicabil, căci, după art. 454 C. C., legile relative la epitropie se aplică și la interziși. În acest sens

s'a pronunțat de curînd tribunalul Ilfov, s. I (la 13 Ianuarie 1899), admitînd în totul modul nostru de a vedea⁽²⁰⁾, expus încă de mult tot în coloanele *diarului Dreptul*⁽²¹⁾.

În Franția, se controversează cestiunea de a se ști dacă epitropul *ad hoc* se va numi de tribunalul său de consiliul de familie. La noi, trebuie să aplicăm art. 692 Pr. civ., după care epitropul special se rînduește de tribunal, după avisul consiliului de familie.

Nominația acestui epitrop *ad hoc* va avea loc chiar atunci când copilul va avea un epitrop ordinar, mama saș altul, căci acest epitrop va fi, cele mai multe ori, o rudă saș de a mamei saș de a tatălui, care ar putea compromite interesele nevîrșnicului, ca unul ce ar putea să aibă interese la respingerea acțiunei.

Bărbatul va putea să tăgăduiască paternitatea copilului, chiar dacă el nu s'ar fi născut viabil, pentru că, după legea noastră, copilul născut viu este considerat ca o persoană capabilă de a moșteni și de a transmite drepturile sale altora. Această modificare însemnată de la Codul francez rezultă nu numai din eliminarea ultimelor cuvinte ale art. 314 din Codul francez (288 Cod civ. rom.), dar încă și din art. 654 și 808 (725, 906 Cod. fr.), unde de asemenea s'a eliminat condițiunea de viabilitate.

Așa dar, în dreptul nostru actual, ca și în vechia noastră legislație⁽²²⁾, copilul care nu se naște viabil uu este asemănat copilului născut mort, după cum prevede Codul francez, ci este o ființă capabilă, adecă o persoană; de unde rezultă, ca

⁽²⁰⁾ Veđi *Dreptul* No 12 din 1899 și *Curierul Judiciar* No. 5 din 1899.

⁽²¹⁾ Veđi *Dreptul* No. 29 din 1885.

⁽²²⁾ În Codul austriac, ca și în Codul Calimach și Caragea, copilul este o ființă capabilă, fără a fi viabil, destul este ca să se nască viu (veđi Unger, *System des österreichischen Privatrechts*, I, p. 232), soluțiune admisă și în noul Cod german. «Capacitatea juridică a omului, dice art. 1 din noul Cod german, începe la nașterea sa». «*Die Rechtsfähigkeit des Menschen beginnt mit der Vollendung der Geburt*». Art. 1923 din acest Cod admite însă regula *infans conceptus...*, etc. Este de observat că, atât în Codul Calimach (art. 35) cât și în Codul austriac (art. 23), când este îndoială de s'a născut pruncul viu saș mort, se socotește, după juridica presumpție, că s'a născut viu, și cel ce se împotrivesc este dator să dovedească împotrivirea sa. Aceiaș soluție se vede admisă și în Codul Saxoniei (art. 34).

În cât privește dreptul roman, cestiunea de a ști dacă copilul, pentru a fi o persoană, trebuie saș nu să fie viabil (*viteo habilis*), este controversată. Viabilitatea se susține mai cu seamă de Windscheid (*Lehrbuch des Pandektenrechts*, I, § 52, nota 8), de Puchta (*Pandekten*, I, § 114, nota d), de Namur (*Institutes*, I, § 37), de Göschen (*Vorlesungen über das gemeine Zivilrecht*, I, § 33). Ea este însă combătută cu mult succes de Savigny (*System des heutigen römischen Rechts*, II, § 61, in fine și Apendice III), de Vangerow (*Lehrbuch der Pandekten*, I, § 32), de Mühlenthal (*Lehrbuch des Pandektenrechts*, I, § 117), de Maynz (*Dr. romain*, I, § 10, p. 393, 394), etc.

⁽¹⁹⁾ De aceea Codul italian prevede că singura mărturisire a mamei nu ajunge pentru a esclude paternitatea bărbatului: «*La sola confessione della madre non basta ad escludere la paternità del marito* (art. 165, § ultim).

consecință că, la noi, bărbatul va putea tăgădui paternitatea copilului, deși acest copil era condamnat la moarte încă din sinul mamei sale. Numai atunci acțiunea bărbatului ar fi lipsită de interes, când copilul s'ar fi născut mort, pentru că acest copil n'a fost nici o dată o persoană⁽²³⁾.

În privința copilului născut viu, acțiunea bărbatului având de scop principal și direct ocrotirea unui interes de familie, independent de consecințele ce exercițiul acestei acțiuni poate să aibă în privința averei, acest interes moral subsistă și în urma morții copilului intervenită în cursul instanței, mai cu seamă în cazul în care actul de naștere a copilului tăgăduit atribue paternitatea părintelui reclamant. Este adevărat că Curtea din Rouen hotărîse contrariul⁽²⁴⁾, însă această decisiune fiind casată⁽²⁵⁾, Curtea din Caen, prin decizia de mai sus, s'a conformat cu drept cuvânt jurisprudenței Înaltei Curți, a cărei soluțiune se vede admisă și de autori⁽²⁶⁾.

D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

ÎNALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTITIE, sect. II

Audiența de la 24 Noembrie 1899

Președenția D-lui N. MANDREA, Președinte

Crima din Foișor

Cod de procedură criminală. — Art. 445, 446 și 449. — Revizuire. — Greșită trimitere.

După moartea unui condamnat, revizuirea decisiunii definitive, pronunțate în materie criminală, nu este admisă de cât în cazurile și pentru cauzele arătate de legiuitor, adică numai atunci când actele prezentate în urma condamnării, sunt de natură a produce indicii îndesulătoare de existența persoanei a cărei moarte presupusă a dat loc la condamnățiune. (Art. 446 C. pr. cr. r.).

Prin urmare, art. 449 prescriind numirea unui curator pentru condamnatul mort, face o greșită trimitere la cauzele indicate în art. 445; căci nu acest articol trebuie citat, ci art. 446, așa după cum face art. 447 francez, corespunzător art. nostru 449, pe care legiuitorul român l'a copiat fără intențiune de a-l modifica și care nu se poate aplica la alte cazuri prin analogie.

Decisiunea 820/99. — Admisă cererea d-lui procuror general de pe lângă In. Curte de a se revizui decisiunile Curții cu Jurați din jud. Ilfov cu No. 34/92 și 40/98 asupra crimei din Foișor.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier G. P. Petrescu;

⁽²³⁾ Cpr. Massé-Vergé, I, § 161, p. 302, nota 36.

⁽²⁴⁾ Vezi Pand. Périod. 1897. 1. p. 386. Cpr. și Trib. Pont-l'Évêque. D. P. 78. 3: 87.

⁽²⁵⁾ Vezi Pand. Périod., supra cit. (nota precedentă).

⁽²⁶⁾ Vezi Demolombe, V, 341. Aubry et Rau, VI, § 545, p. 35, nota 21. Cpr. și Trib. civ. Nîmes (sentință-confirmată de Curte). D. P. 95.2. 259.

Pe d. procuror general Dim. Alexandrescu în concluziuni;

Deliberând,

Având în vedere că se constată că în noaptea de 4 spre 5 Martie 1892, în casa No. 50 din strada Foișor din București, fiind uciși soții Petrache și Anica Cherciu, — în urma cercetărilor făcute și a instrucției urmate, Curtea cu Jurați din Ilfov în sesiunea din Iunie 1892, a declarat culpabil, pe Dumitru I. Croitoru, Ion Florea Vacă și Gheorghe Badea al Cocosatei, condamnându-i la câte 6 ani reclusiune;

Având în vedere că pe când cei doi din urmă condamnați, sufereau la penitenciarul Mărgineni pedeapsa la care fuseseră condamnați, căci cel d'intîi murise în închisoare, — în urma denunțărilor făcute la 10 Aprilie 1898 de femeia Maria Calbureanu, constatându-se prin cercetările și instrucțiunea urmată că autorii crimei din Martie 1892 sunt Ion Aron, Ilie Florea și Mihail Gheorghe, — aceștia au fost trimiși spre a fi judecați, și Curtea cu jurați din Ilfov în sesiunea din Septembrie 1898, i-a declarat culpabili de omorul săvîrșit în noaptea de 4 spre 5 Martie 1892 și i-a condamnat la munca silnică pe câte 10 ani;

Considerând că juriul din 1892 și juriul din 1898, a desemnat ca autori ai crimei din noaptea de 4 - 5 Martie 1892 indivizi cu totul deosebiți, — că indiciile și probele pe care s'a întemeiat acușatia în 1892 și în 1898, sunt cu totul deosebite, că ținînd seamă de instrucția conștiincioasă urmată în 1898 și de denunțările fostei concubine a lui Mihail Gheorghe, și de mărturisirea chiar a mamei acestuia precum și de pălăria și o daltă ce se găsesc la locul comiterii crimei, provenințe asupra cărora instrucția din 1892 n'a putut oferi deslușiri, dar asupra cărora oferă lămuriri precise instrucția urmată în 1898, nu e îndoiială că de vreme ce în 1892 juriul a condamnat nevinovați, condamnații de juriu în 1898, sunt adevărații culpabili;

Considerând că decisiile Curții cu jurați din 1892 și 1898, sunt neconciliabile, căci ca autori ai aceleiași crime au fost condamnați indivizi cu totul deosebiți, — că ele sunt definitive, că este eroare judecătorească care are a fi reparată; că de aceia cererea de revizuire este întemeiată, conform art. 445 cod. proc. penală și toți acușatii au a fi trimiși la o altă Curte cu jurați, pentru a se declara că adevărații autori ai celei crime sunt numai Ion Aron, Ion Florea și Mihail Gheorghe;

Considerând că de și acei condamnați în 1892, au împlinit pedeapsa la care au fost condamnați, aceasta nu se opune admiterii revizuirii fiind că interesul suprem e de a declara judecătorește că sunt adevărații culpabili și că ei nu sunt culpabili, că pe nedrept au fost condamnați și de a le procura o reabilitare morală; că aceasta nu se poate de cât dupe noui debateri contradictorii dinaintea Curții cu jurați la care se trimete cauza;

Considerând că în cât privește pe Dumitru Ion Croitoru, acum mort, nu este loc a se numi curator memoriei ca să exercite drepturile lui, fie dinaintea Curții de casație fie dinaintea Curții cu jurați de trimetere;

Că de și art. 449 proc. pen prescrie numirea curatorului pentru condamnatul mort, pentru cauze indicate în art. 445, — dar aceasta este o inadvertență în text, pentru că trebuia să fie citat nu art. 445 ci art. 446, precum e și în legea franceză (v. art. 447 franc.), și nu se justifică de altminterlea pentru ce legiuitorul ar fi vroit să schimbe dispoziția franceză, arătînd cauza din art. 445 în locul celei din art. 446, — că astfel, nu e cauza a se numi un curator memoriei mortului condamnat pe nedrept;

Considerând că prin analogie dispoziția art. 449 nu se poate aplica la toate cauzele de revizuire prevădute de art. 445 și 447, fiind că revizuirea unor decisiuni definitive pronunțate în materie criminală, nu poate fi admisă de cât în cazurile și pentru cauzele anume arătate de legiuitor;

Că dacă dispozițiunile procedurii penale nu sunt complete și satisfăcătoare și în materia revizuirii, a vroi a obvi și a aplica prin analogie, ar fi a crea legea;

Considerând că de altminterlea mortul condamnat nu poate fi trimis înaintea Curții cu jurați căreia în urma revizuire

se deferă cauza fiind că nu poate fi vorba de o desbatere contradictorie față cu condamnatul acum mort;

Pentru aceste motive, Curtea, anulează decisiunile Curții cu jurați din Ilfov cu No. 34,92 și 40,98.

Adnotațiune.—Materia revizuirii proceselor criminale, este una din cele mai drepte și umanitare instituțiuni. Ea face posibilă repararea erorilor judiciare atât de fatale în materie criminală.

Dacă este drept și justificat ca societatea să se pună la adăpost de elementele rele și turburătoare ordinei sociale, nu e mai puțin drept că densa trebuie să se apere și să înlăture numai elementul rău, să lovească numai pe adevăratul culpabil; iar atunci când s'a întâmplat să lovească într'un inocent să repare eroarea pe care a făcut-o.

E știut că circumstanțele și împrejurările de fapt cari înconjoară o crimă, imperfecțiunea omului care e chemat să judece aceste circumstanțe de fapt, n'au scutit și nu scutesc omenirea de condamnățiunile eronate. Și cu cât privim mai sus în istoria popoarelor, cu cât ne depărtăm mai mult de timpurile moderne, cu atât vedem o incertitudine în hotărârile ce se dau, iar materia revizuirii, având un câmp mai întins și nelimitat. Lucrul e foarte natural. Modul de organizare judecătorească, instrucțiunea scrisă și administrarea probelor legale de către niște judecători permanenți, fac din vechea procedură criminală o sursă fecundă de erori judiciare și sădesc în mintea legiuitorului ca și a judecătorului însăși, o bănuială asupra decisiunii sale. Și cum, nu există popor care să nu fi suferit mult de consecințele unei asemenea proceduri, era natural ca la fie-care națiune să se fi simțit nevoia unei instituțiuni reparatoare. De aceea, în dauna maximei: *Res judicata pro veritate habetur*, revizuirea proceselor criminale fu admisă de timpuriu, mai la toate popoarele. Și astăzi mai nu există legislație care să nu prevadă această cale de recurs, atunci când e vorba de condamnarea unui inocent⁽¹⁾.

La Roma cel condamnat putea să ceară de la Împărat revizuirea procesului⁽²⁾. Și putea să facă această cerere, fie pentru eroare de fapt, fie pentru mărturie mincinoasă, fie pentru orî-ce altă cauză⁽³⁾. Mai mult. Se putea cere revizuirea chiar a hotărârilor în contra cărora nu exista drept de apel, cum erau hotărârile date de către Prefectul Pretorilor⁽⁴⁾. În dreptul vechiu francez, unde sub imperiul procedurii scrise, erorile judiciare erau frecvente, revizuirea constituia dreptul comun. Și ca și în dreptul roman, nici o limită nu era pusă cererilor de revizuire⁽⁵⁾.

Se crează însă instituțiunea juraților și cu densa procedura se schimbă. Instrucțiunea este orală și contradictorie, probele se administrează fără limită; apărarea e liberă și garantată. Într'un cuvânt

(1) Sunt legislații ca cea Austriacă și Germană care admite revizuirea și în cazul când se achită pe nedrept un culpabil.

(2) D. 42. *De re iudicata* T. 1, L. 38.

(3) Nov. 82. Cap. 12. Nov. 113 C. I.

(4) D. 4. *De minoribus* T. 4, L. 17.

(5) Ord. din 1539 art. 127; Ord. din 1667 T. 35, art. 32 și faimoasa Ordonanță din 1670 T. 16, art. 8 privitoare la lettres de revision, care nu punea nici o condiție de formă sau de timp pentru cererea de revizuire. Vezi și Faustin Hélie. Instr. cr. T. 8, No. 4035. Garraud. Proc. Pén. No. 613.

se iau toate măsurile pentru descoperirea adevărului. Eroarea deci este aproape imposibilă. Așa a crezut Adunarea Constituantă care suprimă revizuirea⁽⁶⁾.

Practica însă a demonstrat contrariu și condamnarea unui inocent, a dat naștere Decretului din 15 Mai 1793 care admite revizuirea în cazul când există două hotărâri contradictorii.

Codul de la 1808, inspirat fie de Decretul de la 1793, fie de alte împrejurări, admite *trei* cazuri de revizuire cari trec întocmai în Codul nostru de procedură criminală. (Art. 445—447 rom.).

Aceste cazuri sunt:

a) Când se constată că pretinsa victimă ucisă, trăiește;

b) Când există două hotărâri care condamnă pe persoane diferite pentru aceeași crimă și,

c) Când se constată că martorii au fost mincinoși.

Codul francez de la 1808 însă, ca și Codul nostru actual admite revizuirea numai pentru condamnățiunile criminale. Iar în cât se atinge de revizuirea după moartea condamnatului, ea nu era admisă de cât într'un singur caz: acela în care se constată că pretinsa victimă a omorului trăiește. Așa glăsuia art. 447 din Codul de procedură francez de la 1808. Această dispozițiune trece în tocmai în art. 449 din Codul nostru. Deci, cu drept cuvânt Inalta Curte de Casație, în speța de mai sus, care în treacăt fie zis, se prezintă pentru prima oară la noi, decide că nu e loc la revizuire în profitul memoriei condamnatului decedat Dumitru Ion Croitoru, pentru că art. 449 român care dă dreptul să se facă o asemenea revizuire și care e o copie fidelă a art. 447 francez, face o greșită trimitere la art. 445. El trebuia să trimită la art. 446 singurul corespunzător art. 444 franc. la care ne trimite art 447.

De sigur că legiuitorul român, n'a avut intențiunea să modifice legiuirea franceză. Mai întîi că într'un asemenea caz ar fi trebuit să o spună în mod expres și apoi el care nu admite un mod general de revizuire în caz de deces, adică pentru câte trele cazurile, n'avea nici un motiv pentru care să prefere un caz, altuia. Legiuitorul român deci, nu face de cât să copieze întocmai, legiuirea franceză, fără nici o intenție de a o modifica. Prin urmare, trimiterea la art. 445 este o eroare, care nu poate influența întru nimic principiul stabilit de legiuitor.

Dar legiuitorul francez, nu stă pe loc. Prin legea de la 29 Iunie 1867, menținînd cele trei cazuri de revizuire, adoptate de Cod, le aplică și în profitul condamnaților corecțional. Și condus de un spirit mai larg de dreptate, dă dreptul a se face revizuirea în profitul memoriei decedaților, pentru câte trele cazurile.

Prin legea de la 8 Iunie 1895, face un pas și mai departe, adăugă un al patrulea caz de revizuire printr'un nou aliniat la art. 443, a cărui redacțiune este atât de generală în cât face să intre într'insul orî-ce eveniment care ar deștepta o eroare judiciară.

Ar fi de dorit ca legiuitorul nostru să îmite și de astă dată pe legiuitorul francez. Cesar.

(6) Sunt și astăzi legislațiuni cari nu admit revizuirea. (Anglia și Statele Unite) dau însă drept Presidentului Curții de a anula verdictul și a trimite afacerea pentru o altă sesiune. Garraud *l. cit.* p. 819.